DIAGNOZY EDUKACYJNE
DOROBEK I NOWE ZADANIA

KOMITET NAUKOWY

prof. zw. dr hab. Bolesław Niemierko – Przewodniczący – Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Sopocie

prof. dr hab. Barbara Ciżkowicz – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

prof. dr hab. Maria Groenwald – Uniwersytet Gdański

prof. dr hab. Roman Dolata – Instytut Badań Edukacyjnych

prof. dr hab. Leszek Korporowicz – Uniwersytet Jagielloński

prof. dr hab. Maria Mendel – Uniwersytet Gdański

prof. dr hab. Małgorzata Żytko – Uniwersytet Warszawski

dr Henryk Szaleniec – Instytut Badań Edukacyjnych, ZG PTDE

dr Maria Krystyna Szmigel – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

prof. zw. dr hab. Mirosław J. Szymański – recenzja wydawnicza

KOMITET ORGANIZACYJNY

dr Grażyna Szyling – Uniwersytet Gdański - Przewodnicząca

Renata Ropela – Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku

Anna Kossobucka – Uniwersytet Gdański

dr Maria Krystyna Szmigel – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

Grażyna Gawryłow – korekta językowa

Joanna Peter – skład i łamanie – OKE Kraków, ZG PTDE

DIAGNOZY EDUKACYJNE
DOROBEK I NOWE ZADANIA

Pod redakcją: Bolesława Niemierko i Marii Krystyny Szmigel

XX Krajowa Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej
Gdańsk, 18 - 20 września 2014 r.

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

ORGANIZATORZY XX KONFERENCJI

POLSKIE TOWARZYSTWO DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ
UNIWERSYTET GDAŃSKI
CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W GDAŃSKU
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W KRAKOWIE

HONOROWY PATRONAT SPRAWUJĄ

JOANNA KLUZIK-ROSTKOWSKA
MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

MIECZYSŁAW STRUG
MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

PAWEŁ ADAMOWICZ
PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA

PROF. DR HAB. BERNARD LAMMEK
REKTOR UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

PATRONAT MEDIALNY

„Edukacja Pomorska"
Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku ISSN 2084-9508

Projekt okładki: gRUPA TOMAMI
Wydawca: gRUPA TOMAMI, Kraków 2014
ISBN: 978-83-63873-13-4

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA 11

JUBILEUSZ I REFERATY PLENARNE

dr Maria Krystyna Szmigel
Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej
obszary zainteresowań i refleksja związana z jubileuszem
10-lecia działalności 23

prof. dr hab. Maciej Karwowski
Sprzeniemierzanie kreatywności? 52

dr Henryk Szaleniec, Filip Kulon
Wpływ rodzaju pisma (ręczne vs komputerowe)
na ocenę wypracowania maturalnego z języka polskiego 75

Paulina Skórska, Karolina Świst
Wielkość efektu płci w wewnątrzszkolnych
i zewnątrzszkolnych wskaźnikach osiągnięć ucznia 89

REFERATY W SEKCJACH
SEKCJA PSYCHOMETRYCZNA

prof. dr hab. Barbara Ciżkowicz
Zastosowanie modelowania równań strukturalnych
w badaniu związków przyczynowych na przykładzie danych PISA 2012 107

dr Artur Pokropek
Dekonstrukcja skal szacunkowych.
Przykład skali znajomości pojęć matematycznych uczniów w PISA 2012 119

Grzegorz Humenny, Maciej Koniewski
Przemysław Majkut, Paulina Skórska
Migracje uczniów między zespołami klasowymi przy przejściu
ze szkoły podstawowej do gimnazjum 128

Filip Kulon, Mateusz Żółtak
Zróżnicowanie łagodności egzaminatorów
między okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi 142

Tomasz Żółtak, Grzegorz Golonka
Czy zgadywanie ma znaczenie? Różnice w oszacowaniach umiejętności
z modeli IRT 2PL i 3PL w sytuacji występowania zgadywania 151

Paulina Skórska, Karolina Świst
dr Artur Pokropek
Indywidualne i grupowe efekty motywacji testowej uczniów 161

prof. dr hab. Bolesław Niemierko
Cztery typy diagnostów edukacyjnych 172

doc. PhDr. Josef Malach, doc. RNDr. Martin Malčík
Testování žáků a zjišťování relativního přírůstku znalostí jako systémový prvek řízení kvality škol a školství
(Testowanie uczniów i określenie edukacyjnej wartości dodanej jako elementy systemu zarządzania jakością szkół i szkolnictwa) 181

Aleksandra Jasińska, Grzegorz Humenny
EWD dla II etapu edukacyjnego w Polsce: możliwości i wyzwania 201

Paweł Grygiel, Ewelina Jarnutowska, Michał Maluchnik Michał Modzelewski, Katarzyna Puchalska, Jolanta Pisarek
Czy samoocena szkolna jest skutkiem, czy przyczyną osiągnięć szkolnych 203

Dariusz Witowski
Współczynnik doniosłości – próba ilościowego zdefiniowania egzaminu wysokich stawek 204

SEKCJA EWALUACYJNA

Anna Rappe
Kompetencje wizytatorów-ewaluatorów w zakresie EWD 219

dr Ewa Stożek, Anna Hawrot
Dlaczego szkoły analizują wyniki egzaminacyjne? 230

Jolanta Pisarek, Michał Modzelewski
Wielkość klasy a przeciętne zaangażowanie ucznia na lekcji. Zastosowanie systemu obserwacyjnego Argos 240

Agnieszka Fedoryniec
Po co nauczycielowi autoewaluacja? 244

Marta Jurczyk
Badanie uniwersytetu w optyce „diagnozowania z bliska” 252

SEKCJA DIAGNOZY OSIĄGNIĘĆ TWÓRCZYCH

dr Kornelia Rybicka
Diagnoza twórczych działań mózgu 265

prof. dr hab. Bolesław Niemierko
Egzaminacyjne prace twórcze w uczelni wyższej 274

dr Anna Wasilewska
Diagnozowanie i wspieranie myślenia twórczego - zaniedbany obszar edukacji wczesnoszkolnej 280

dr Elżbieta Mariola Jasińska, mgr inż. Marek Jasiński Michał Jasiński, Laura Jasińska
Wpływ twórczości uczniów na efektywność wyników diagnoz szkolnych – zarys problematyki 295

SEKCJA OCENIANIA SZKOLNEGO

dr Beata Udzik

Sprawiedliwe ocenianie w opiniach studentów polonistyki. Świadomość i sposób jej wyrażania 311

dr Maria Marcińczuk

Ocenianie piętnujące 321

dr Teresa Wejner-Jaworska

Czynniki warunkujące lepsze wyniki w nauce w świetle badań prof. Johna Hattiego 331

Ewa Kędracka-Feldman, dr Ewa Stożek

Rubric wspiera ocenianie uczących się ludzi… i organizacji 340

Anna Kot

Warsztat diagnosty edukacyjnego wczoraj i dziś. Analiza porównawcza diagnozowania „z bliska" w ujęciu: Janusza Korczaka, Romany Miller, Ferenca Martona oraz w odniesieniu do współcześnie stosowanych technik badawczych 348

Olga Ludyga

Oceniaj, aby uczyć – zmiany dotyczące oceny szkolnej w norweskich programach państwowych – na przykładzie szkoły średniej w Północnej Norwegii 358

SEKCJA HUMANISTYCZNA

Bogdan Kozak

W jakim stopniu nowy arkusz egzaminacyjny z języka polskiego może stać się przydatnym narzędziem diagnostycznym dla nauczyciela? 375

Maria Michlowicz, Zofia Starownik

Egzaminator – nauczyciel wobec odpowiedzi uczniów, czyli o potrzebie jakościowej zmiany sposobu komunikowania wyniku egzaminu gimnazjalisty 379

dr Henryk Palkij

Problematyka gospodarcza w nauczaniu i na egzaminach z historii i wiedzy o społeczeństwie 393

Ewelina Jarnutowska

Lekcje języka polskiego i matematyki w klasie V w świetle wyników badań ankietowych i obserwacyjnych ARGOS 401

Anna Gruntkowska

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnej na zajęciach pozalekcyjnych w szkole podstawowej – prowadzenie szkolnego czasopisma 411

Sandra Frąckowiak

Obraz wstydu. Wykorzystanie techniki wizualnej w diagnozowaniu poczucia wstydu u dzieci 419

SEKCJA MATEMATYCZNA

Mariola Frontczak, Małgorzata Iwanowska
Urszula Jankiewicz, Beata Wąsowska-Narojczyk
Nauczyciel ucznia uzdolnionego matematycznie 429

Karolina Kołodziej
Gimnazjaliści wobec Europejskiej Ramy Kwalifikacji 438

Elżbieta Ostaficzuk, Grażyna Śleszyńska
W labiryncie projektu diagnostycznego „Połowa drogi…" 445

SEKCJA PRZYRODNICZA

dr Elżbieta Kowalik
Strategie i procedury w nauczycielskich systemach oceniania osiągnięć z przyrody w liceum ogólnokształcącym 453

Elżbieta Tyralska-Wojtycza
Gdzie byliśmy? Dokąd zmierzamy? Czy się rozwijamy? Próba małej diagnozy na przykładzie biologii w egzaminie gimnazjalnym 458

Aleksandra Zahorska
Karty pracy na warsztatach laboratoryjnych z chemii: między szansą na myślenie twórcze a jego zaprzepaszczeniem 470

dr Joanna Sikora, dr Artur Pokropek
Jakiej płci są nauki ścisłe? Plany zawodowe nastolatków w 50 krajach na podstawie badania PISA 2006 479